

XII Konferencja Dipterologiczna Polskiego Towarzystwa Entomologicznego

„Biologia i systematyka muchówek”

oraz

XXXVIII Zjazd Sekcji Dipterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego

Sponsorzy konferencji:

Biuro Gospodarcze i Kulturalne Tajpej

Górzno, 26–28 kwietnia 2019 r.

II sesja referatowa

Funkcjonalne grupy troficzne wśród kopalnych kuczmanów (Diptera: Ceratopogonidae)

AGATA PIELOWSKA

Pracownia Entomologii Ewolucyjnej i Muzeum Inkluzji w Bursztynie, Katedra Zoologii Bezkręgowców i Parazytologii,
Uniwersytet Gdański, Wita Stwosza 59, 80-308 Gdańsk
e-mail: agata.pielowska@phdstud.ug.edu.pl

We współczesnej faunie Ceratopogonidae liczącej niemal 6300 gatunków, spektrum troficzne samic można określić jako bardzo szerokie. Znane są tutaj zarówno gatunki odżywiające się nektarem kwiatów, jak i gatunki drapieżne czy hematofagiczne. Największe zainteresowanie, nie tylko wśród entomologów, wzbudzają gatunki odżywiające się krwią kręgowców, głównie ze względu na ich duże znaczenie ekonomiczne jako wektory wielu patogenów.

Cofając się do czasu, z którego pochodzą pierwsze rekordy przedstawicieli rodziny Ceratopogonidae – do dolnej kredy (bursztyn libański; ok. 130 milionów lat) można spostrzec, że spektrum troficzne tych muchówek było wtedy znacznie węższe i ograniczało się do występowania form wyłącznie krwio pijnych. Wraz z upływem czasu, rodzaj przyjmowanego przez kuczmany pożywienia stawał się coraz bardziej różnorodny. Już w górnej kredzie do gatunków hematofagicznych dołączyły również pasożytnicze hemolimfofagi oraz formy drapieżne. Dane paleontologiczne wskazują na to, że dopiero w okresie eocenu (35–50 milionów lat) pojawił się rodzaj *Dasyhelea*, reprezentowany wyłącznie przez melitofagi. Zapis kopalny, obejmujący zarówno żywice kopalne jak i skamieniałości w skałach osadowych, począwszy od dolnej kredy do miocenu aktualnie obejmuje 285 opisanych gatunków Ceratopogonidae (oraz 4 gatunki o nieustalonej pozycji systematycznej) skupionych w 45 rodzajach (20 wymarłych i 25 żyjących również współcześnie). Zaobserwować można liczebną przewagę taksonów drapieżnych (30 wykazanych rodzajów) w stosunku do rodzajów hematofagicznych (10 rodzajów), hemolimfofagicznych (2 rodzaje) oraz nektarofagów (1 rodzaj). Z racji nadal trwających deliberacji nad pozycją systematyczną trzech fosylnych rodzajów (*Protoculicoides*, *Alautunmyia* i *Eopalpomyitis*) sposób ich odżywiania pozostaje wciąż niejasny.